

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 1Asan/33/2020
Identifikačné číslo spisu: 2016200582
Dátum vydania rozhodnutia: 16. februára 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Zuzana Mališová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:2016200582.2

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Mališovej a členov senátu JUDr. Moniky Valašikovej, PhD.
a prof. JUDr. PhDr. Petra Potáscha, PhD., v právnej veci žalobcu (s ť a ž o v a t e ľ a):
KASA ZÁLOŽNÁ a.s., Hradbová 5, 040 01 Košice, IČO: 36 204 081, právne zastúpený: JUDr. František Kočka, advokát, Timonova 13, 040 01 Košice, proti žalovanému: Národný inšpektorát práce, Masarykova 10, 040 01 Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č.: OPS/BEZ/2016/4572, O-462/2016 zo dňa 04.08.2016, v konaní o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Trnave
č.k.: 14S/43/2020-134 zo dňa 10.09.2020, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Trnave č.k.: 14S/43/2020-134 zo dňa 10.09.2020
m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. OPS/BEZ/2016/4572, O-462/2016 zo dňa 04.08.2016, ako aj rozhodnutie Inšpektorátu práce Trnava č. R 98/2016/SE zo dňa 31.05.2016 z r u š u j e a v e c v r a c i a žalovanému na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi sa p r i z n á v a voči žalovanému nárok na úplnú náhradu trov konania na krajskom súde a na kasačnom súde.

O d ô v o d n e n i e

I.
Konanie pred správnym súdom

1. V pôvodnom konaní vedenom na Krajskom súde v Trnave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „správny súd“) pod sp.zn. 44Sa/19/2016, krajský súd rozhodol rozsudkom č.k. 44Sa/19/2016-48 zo dňa 07.08.2017, tak že žalobu zamietol a žalovanému nepriznal právo na náhradu trov konania. Proti tomuto rozsudku bola žalobcom podaná kasačná sťažnosť, o ktorej rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp.zn. 2Asan/6/2018 zo dňa 30.04.2020 tak, že zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil krajskému súde na ďalšie konanie. Dôvodom zrušenia

rozsudku krajského súdu bola skutočnosť, že o podanej správnej žalobe rozhodol krajský súd v nesprávnom obsadení.

2. Po zrušení rozsudku správneho súdu bolo o veci opätovne rozhodované a to rozsudkom č. k. 14S/43/2020-134 zo dňa 10.09.2020 (ďalej aj ako „napadnutý rozsudok“), ktorým krajský súd podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) zamietol správnu žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia Národného inšpektorátu práce č. OPS/BEZ/2016/4572, O-462/2016 zo dňa 04.08.2016 (ďalej aj ako „rozhodnutie žalovaného“), ktorým bolo zamietnuté jeho odvolanie proti rozhodnutiu Inšpektorátu práce Trnava, č. R 98/2016/SE zo dňa 31.05.2016 (ďalej aj ako „rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa“).

3. Krajský súd odôvodnil napadnutý rozsudok tým, že správny orgán prvého stupňa uskutočnil dňa 16.12.2015 inšpekciu práce u žalobcu so zameraním na kontrolu dodržiavania zákazu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania. Výkonom inšpekcie práce bolo zistené porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania, ktoré bolo uvedené v protokole č. ITA-21-4-1.2/P-B24,28-16 zo dňa 21.01.2016, ktoré spočívalo v tom, že účastník konania porušil zákaz nelegálneho zamestnávania, ktorý mu vyplýval z ust. § 3 ods. 2 v nadväznosti na ust. § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávani a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase spáchania skutku (ďalej len „zákon o nelegálnej práci“) tým, že v čase od 05.05.2014 do 12.05.2014 do 12,49 hod. na prevádzke Záložňa, so sídlom Malokapušíanska 3, Veľké Kapušany (ďalej ako „prevádzka“), využíval závislú prácu zamestnankyne G. Š., nar. XX.XX.XXXX (ďalej aj ako „zamestnankyňa“), s ktorou mal uzatvorený pracovnoprávny vzťah na základe pracovnej zmluvy zo dňa 29.04.2014, pričom si nespĺnil prihlasovaciu povinnosť voči Sociálnej poisťovni podľa zákona o sociálnom poistení.

4. Protokol o inšpekcii bol prerokovaný dňa 21.01.2016 s H. A., výkonným riaditeľom spoločnosti, na základe splnomocnenia, žalobca sa v stanovenej lehote vyjadril, vo svojom vyjadrení uviedol, že nedostatok bol odstránený ešte pred výkonom kontroly a že nebolo žiadnym úmyslom nelegálne zamestnávať menovanú, o čom svedčí skutočnosť, že zamestnankyňu prihlásil do Sociálnej poisťovne dňa 12.05.2014 s dátumom od 05.05.2014.

5. Rozhodnutím správneho orgánu prvého stupňa bolo rozhodnuté o uložení pokuty žalobcovi ako zamestnávateľovi, keďže v čase od 05.05.2014 do 12.05.2014 do 12,49 hod. na prevádzke využíval závislú prácu fyzickej osoby - zamestnankyne, nar. XX.XX.XXXX (ďalej aj ako „zamestnankyňa“) ako vedúcej prevádzky, s ktorou mal uzatvorený pracovnoprávny vzťah na základe pracovnej zmluvy zo dňa 29.04.2014, a teda nespĺnil si prihlasovaciu povinnosť voči Sociálnej poisťovni podľa § 231 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“).

6. Z uvedeného vyplýva, že predmetný pracovný pomer vznikol 05.05.2014 a žalobca zamestnankyňu do evidencie Sociálnej poisťovne prihlásil až 12.05.2014. Žalobcovi bola rozhodnutím správneho orgánu prvého stupňa uložená pokuta podľa § 19 ods. 2 písm. a/, bod 1 zákona č.125/2006 Z.z. o inšpekcii práce v znení účinnom v čase spáchania skutku (ďalej len „zákon o inšpekcii“) vo výške 2.000,eur za porušenie povinností vyplývajúcich z ustanovení § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. b/ zákona o nelegálnej práci v znení účinnom v čase spáchania skutku. Proti uvedenému rozhodnutiu podal žalobca odvolanie, o ktorom žalovaný rozhodol tak, že sa stotožnil s dôvodmi rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa a odvolanie zamietol.

7. Krajský súd dospel k záveru, že po zrušení predchádzajúceho rozsudku zo dňa 07.08.2017 nie je dôvod, aby sa odklonil od svojho právneho stanoviska ako aj od skutkových okolností ktoré vyslovil v predchádzajúcom rozsudku dňa 07.08.2017, a preto dôvody ktoré boli uvedené v odôvodnení tohto rozsudku zopakoval, s prihliadnutím na to, že v danej veci nedošlo k zmene dôkaznej ani skutkovej situácie.

8. Správny súd skonštatoval, že v zistenom skutkovom stave neboli žiadne rozpory medzi tvrdeniami žalobcu, ani žalovaného. Jednoznačne však bolo preukázané, že žalobca ako zamestnávateľ neprihlásil pred začiatkom výkonu práce svoju zamestnankyňu do evidencie Sociálnej poisťovne, čo bolo zistené aj elektronickým výpisom z registra poistencov Sociálnej poisťovne, kde bolo preukázané, že táto bola prihlásená až 12.05.2014 o 12,49 hod. s dátumom od 05.05.2014. Ďalej bolo jednoznačne preukázané, čo nespochybujú účastníci konania, že zamestnankyňa žalobcu mala uzatvorenú so žalobcom pracovnú zmluvu 29.04.2014 s dátumom nástupu do práce 05.05.2014.

9. V súvislosti s námietkou žalobcu, že nebolo jeho úmyslom zamestnávať zamestnankyňu „na čierno“ a týmto jeho konaním nevznikla štátnemu rozpočtu Slovenskej republiky žiadna škoda, krajský súd poznamenal, že povinnosťou každého zamestnávateľa, ktorý využíva závislú prácu fyzickej osoby a má s ňou založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer, splniť si povinnosti voči Sociálnej poisťovni podľa ust. § 231 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom poistení, z ktorého jednoznačne vyplýva, že zamestnávateľ je povinný prihlásiť do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia zamestnanca najneskôr pred začatím výkonu jeho činnosti resp. pred začatím výkonu jeho práce. V danom prípade tak bolo povinnosťou žalobcu, aby svoju zamestnankyňu prihlásil ešte pred dátumom 05.05.2014 do evidencie Sociálnej poisťovne, aby tak predišiel tomu, že jeho konanie bude kvalifikované ako priestupok podľa zákona o nelegálnej práci. Ustanovenie § 231 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom poistení je kogentné ustanovenie, ktoré je vo vzťahu k ust. § 2 ods. 2 písm. b/ zákona o nelegálnej práci doplnujúcim právnym predpisom a ktorého podmienky je potrebné, aby zamestnávateľ dodržiaval. V opačnom prípade je konanie zamestnávateľa kvalifikované ako priestupok v zmysle ust. § 3 ods. 2 zákona o nelegálnej práci.

10. Pokiaľ ide o uloženie pokutu, tak ust. § 19 ods. 2 písm. a/ bod 1 zákona o inšpekcii práce jednoznačne ukladá povinnosť inšpektorátu práce pri zistení takéhoto porušenia nelegálneho zamestnávania uložiť pokutu od 2.000,-eur do 200.000,-eur a ak sa jedná o nelegálne zamestnanie dvoch a viac fyzických osôb súčasne najmenej 5.000,- eur. V danom prípade bola žalobcovi uložená pokuta na dolnej hranici zákonom stanovenej sadzby a preto nemožno považovať túto pokutu za neprimeranú tak ako to namietal žalobca.

11. Na námietku žalobcu ohľadom potreby nariadiť vo veci ústne pojednávanie krajský súd uviedol, že je potrebné vychádzať z § 21 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, z ktorého vyplýva, že správny orgán nariadi ústne pojednávanie, ak to vyžaduje povaha veci, najmä ak sa tým prispeje k jej objasneniu alebo ak ustanoví osobitný zákon. V danom prípade podľa názoru krajského súdu nebolo potrebné nariadovať pojednávanie, a to vzhľadom na to, že v skutkových zisteniach neboli žiadne rozpory vo vyjadreniach žalobcu ani žalovaného. Žalobca sám priznal, že z jeho strany došlo k opomenutiu prihlásenia svojej zamestnankyne do evidencie Sociálnej poisťovne a žalobca sa k tejto skutočnosti aj písomne vyjadril po tom ako mu bol doručený protokol o výsledku inšpekcie.

12. O trovách konania správny súd rozhodol podľa § 168 ods. 1 SSP, keď procesne úspešnému žalovanému trovy konania nepriznal, nakoľko nezistil dôvody pre ktoré by bolo možné tieto trovy žalovanému ako orgánu štátnej správy priznať a žalobcovi nepriznal trovy kasačného konania napriek tomu, že v konaní pred Najvyšším súdom SR bol úspešný, keďže vzhľadom k celkovému konaniu bol žalobca vo veci neúspešný.

II.

Kasačná sťažnosť, vyjadrenie

13. Proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Trnave č.k.: 14S/43/2020-134 zo dňa 10.09.2020 podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. f/, g/ a h/ SSP a navrhol, aby kasačný súd rozhodnutie žalovaného a správneho orgánu prvého stupňa zrušil a vec im vrátil na ďalšie konanie a rozhodol o trovách konania tak, že prizná žalobcovi právo na náhradu trov konania.

14. Sťažovateľ po rekapitulácii skutkového stavu nesúhlasil s právnym názorom správneho súdu, keď zamestnankyňa bola prihlásená do Sociálnej poisťovne a do databázy poistencov zaregistrovaná s dátumom vzniku poistenia 05.05.2014 a od tohto dňa boli za ňu uhrádzané aj odvody do Sociálnej poisťovne. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že žalobca v žiadnom prípade nemal záujem dotknutú zamestnankyňu zamestnávať nelegálne - utajiť jej pracovný pomer pred orgánmi verejnej správy a vyhnúť sa tak odvodovým a daňovým povinnostiam. Verejnému rozpočtu nebola konaním žalobcu spôsobená žiadna škoda.

15. Sťažovateľ dal do pozornosti, že účelom zákona o nelegálnom zamestnávaní nie je sankcionovať zamestnávateľa za oneskorené nahlásenie zamestnanca o Sociálnej poisťovne, ale postihovať osoby, ktoré zamestnávajú "na čierno" a využívajú závislú prácu iných bez pracovnej zmluvy v snahe vyhnúť sa plateniu odvodov a plneniu ďalších povinností zamestnávateľa. Povinnosť prihlásiť zamestnankyňu do evidencie Sociálnej poisťovne si žalobca splnil ešte pred zistením tohto nedostatku inšpektorom práce, t.j. dňa 12.05.2014, pričom kontrola bola vykonaná dňa 16.12.2015.

16. Uviedol, že G. Š. je zamestnankyňou žalobcu a vykonáva pre neho práce v pracovnom pomere na základe uzatvorenej pracovnej zmluvy od 05.05.2014 nepretržite do dnešného dňa. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 6Sžo/51/2011, ktorý konštatuje, že ukladanie sankcií podľa zákona o nelegálnej práci je súčasťou tzv. správneho trestania, preto je nutné na postih správnym orgánom uplatňovať trestnoprávne zásady, a analogicky postupovať v zmysle zákona o priestupkoch. Sťažovateľ poukázal aj na materiálny korektív podľa § 10 ods. 2 trestného zákona, v zmysle ktorého odvodzuje nízku škodlivosť spáchaného skutku.

17. Sťažovateľ sa domáhal konštatovania zániku trestnej zodpovednosti s poukazom na znenie § 2 ods. 2 písm. b/ zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní účinného odo dňa 01.01.2018, ktorý zaviedol zmenu spočívajúcu v možnosti prihlásenia zamestnanca do evidencie Sociálnej poisťovne v lehote siedmich dní odo dňa začatia výkonu práce. Podľa všeobecnej časti dôvodovej správy, zámerom návrhu zákona je, aby nelegálnym zamestnávaním nebolo určité oneskorené prihlásenie zamestnanca do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia Sociálnej poisťovne. V posudzovanej právnej veci, pracovný pomer žalobcovej zamestnankyne vznikol 05.05.2014 a do evidencie Sociálnej poisťovne ju žalobca prihlásil 12.05.2014, a teda žalobca si povinnosť podľa § 2 ods. 2 písm. b/ zákona o nelegálnej práci v znení účinnom od 01.01.2018 v lehote siedmich dní splnil.

18. V nadväznosti na uvedené sťažovateľ poukázal na znenie § 7 ods. 1 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, zodpovednosť za priestupok sa posudzuje podľa zákona účinného v čase spáchania priestupku; podľa neskoršieho zákona sa posudzuje iba vtedy, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie. Posudzovanie konania žalobcu (sťažovateľa) podľa § 2 ods. 2 písm. b/ zákona o nelegálnej práci v znení účinnom od 01.01.2018 (t.j. po prijatí novely zákona č. 294/2017 Z.z.) je pre žalobcu priaznivejšie a podľa právnej úpravy účinnej od 01.01.2018 sa žalobca žiadneho porušenia povinnosti nedopustil, keď zamestnankyňu nahlásil do evidencie Sociálnej poisťovne včas v sedemdňovej lehote. Zdôraznil, že v čase vydania napadnutého rozsudku zo dňa 10.09.2020 bola novela č. 294/2017 Z.z. platná a účinná.

19. Sťažovateľ zastával názor, že krajský súd pochybil, keď sa námietkami žalobcu nezaoberal a prevzal odôvodnenie predchádzajúceho zrušeného rozsudku. Napadnutým rozsudkom tak porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu. Navyše nedostatočným odôvodnením napadnutého rozsudku, nevysporiadaním sa s argumentáciou žalobcu, rozhodujúcou z hľadiska posúdenia zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov a konaní ktoré predchádzalo ich vydaniu, došlo aj k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces.

20. Žalovaný sa vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalobcu doručenom správne mu súdu dňa 28.10.2020 v plnom rozsahu stotožnil s dôvodmi napadnutého rozsudku a považoval ho za vecne

správny a zákonný. Z uvedeného dôvodu navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

III.

Konanie na kasačnom súde

21. Prejednávaná vec bola dňa 02.12.2020 predložená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, ako súdu príslušnému na konanie a rozhodnutie, podľa právnej úpravy účinnej k danému dňu. Na Najvyššom súde Slovenskej republiky bola vec náhodným výberom pridelená na rozhodnutie senátu 1S pod sp.zn.: 1Asan/33/2020. S účinnosťou ku dňu 01.08.2021 (§ 101e ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov) začal svoju právomoc vykonávať Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, pričom k tomuto dňu prešiel z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky výkon súdnictva vo všetkých veciach, v ktorých je od 01.08.2021 daná právomoc Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (čl. 154g ods. 4 a 6 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Prejednávaná vec bola preto zo zákonných dôvodov podľa predchádzajúcej vety - dňa 01.08.2021, náhodným výberom pridelená na rozhodnutie kasačnému senátu 4S Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, ktorý o nej rozhodol v zložení uvedenom v záhlaví tohto rozhodnutia pod pôvodnou spisovou značkou.

22. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, ako súd kasačný podľa § 21 písm. a/ SSP v spojení s § 438 ods. 2 SSP, po tom, čo zistil, že kasačná sťažnosť bola podaná riadne a včas (§ 443 SSP a § 444 SSP), oprávnenou osobou na podanie kasačnej sťažnosti (§ 442 SSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 SSP), kasačná sťažnosť má predpísané náležitosti (§ 445 ods. 1 SSP a § 57 SSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie z dôvodov a v rozsahu uvedenom v podanej kasačnej sťažnosti podľa § 440 SSP, § 441 SSP a § 453 SSP a postupom podľa § 455 SSP bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že kasačná sťažnosť sťažovateľa je dôvodná.

23. Z obsahu pripojeného administratívneho spisu kasačný súd zistil, že dňa 16.12.2015 uskutočnil správny orgán prvého stupňa inšpekciu práce u žalobcu so zameraním na kontrolu dodržiavania zákazu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania. Výkonom inšpekcie práce bolo zistené porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania, ktoré bolo uvedené v protokole č. ITA-21-4-1.2/P-B24,28-16 zo dňa 21.01.2016, ktoré spočívalo v tom, že účastník konania porušil zákaz nelegálneho zamestnávania, ktoré mu vyplývalo z ust. § 3 ods. 2 v nadväznosti na ust. § 2 ods. 2 písm. b) zákona o nelegálnej práci a to tým, že využíval v čase od 05.05.2014 do 12.05.2014 do 12,49 hod. na prevádzke závislú prácu fyzickej osoby - zamestnankyne, s ktorou mal uzatvorený pracovnoprávny vzťah na základe pracovnej zmluvy zo dňa 29.04.2014, pričom si nesplnil prihlasovaciu povinnosť voči Sociálnej poisťovni podľa zákona o sociálnom poistení. Správny orgán prvého stupňa rozhodol o uložení pokuty vo výške 2.000 eur rozhodnutím č. R 98/2016/SE zo dňa 31.05.2016. O podanom odvolaní žalobcu rozhodol žalovaný rozhodnutím č. OPS/BEZ/2016/4572, O-462/2016 zo dňa 04.08.2016 tak, že odvolanie zamietol.

IV.

Právne predpisy a právne názory kasačného súdu

24. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky primárne v medziach kasačnej sťažnosti ako kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

25. Úlohou správneho súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu bolo posúdenie, či správny orgán vecne príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi,

ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia.

26. Podľa článku 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

27. Podľa článku 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie.

28. Podľa § 231 ods. 1 písm. b/ bod 2 zákona o sociálnom poistení, zamestnávateľ je povinný, prihlásiť do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia, 2. zamestnanca v právnom vzťahu na základe ním určenej dohody o brigádnickej práci študentov podľa § 227a, ktorý mu zakladá právo na pravidelný mesačný príjem, na dôchodkové poistenie najneskôr v lehote splatnosti poistného podľa § 143 ods. 2 za kalendárny mesiac, v ktorom jeho mesačný príjem podľa § 3 ods. 1 písm. a/ a ods. 2 a 3 z tejto dohody presiahol sumu podľa § 4 ods. 5, odhlásiť tohto zamestnanca v lehote splatnosti poistného podľa § 143 ods. 2 za kalendárny mesiac, v ktorom jeho mesačný príjem podľa § 3 ods. 1 písm. a/ a ods. 2 a 3 z tejto dohody nepresiahol sumu podľa § 4 ods. 5 alebo odhlásiť tohto zamestnanca najneskôr v deň nasledujúci po zániku tohto poistenia z iného dôvodu, zrušiť prihlásenie do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia, ak poistný vzťah podľa § 20 nevznikol, a oznámiť zmeny v údajoch uvedených v § 232 ods. 2 písm. a/ až c/, ...

29. Podľa § 2 ods. 1 písm. a/ bod 4 zákona o inšpekcii práce, inšpekcia práce je dozor nad dodržiavaním právnych predpisov, ktoré upravujú zákaz nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania.

30. Podľa § 2 ods. 2 písm. b) zákona o nelegálnej práci v znení účinnom v čase spáchania skutku, nelegálne zamestnávanie je zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, ak využíva závislú prácu fyzickej osoby, má s ňou založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu a nesplnila povinnosť podľa osobitného predpisu.

31. Podľa § 2 ods. 2 písm. b/ zákona o nelegálnej práci v znení účinnom odo dňa 01.01.2018 a v čase rozhodovania správnym súdom, nelegálne zamestnávanie je zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, ak využíva závislú prácu fyzickej osoby, má s ňou založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu a neprihlásila ju do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia do siedmich dní od uplynutia lehoty podľa osobitného predpisu na prihlásenie do tohto registra, najneskôr však do začatia kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania, ak kontrola začala do siedmich dní od uplynutia lehoty podľa osobitného predpisu na prihlásenie do tohto registra.

32. Podľa § 3 ods. 2 zákona o nelegálnej práci, právnická osoba a fyzická osoba, ktorá je podnikateľom, nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 2 a 3. Fyzická osoba nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 3.

33. Podľa § 194 ods. 1 SSP, správnym trestaním sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie orgánov verejnej správy o priestupku, správnom delikte alebo o sankcii za iné podobné protiprávne konanie.

34. Podľa § 462 ods. 2 SSP, ak kasačný súd dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy nie je v súlade so zákonom, a krajský súd žalobu zamietol, môže rozhodnutie krajského súdu zmeniť tak, že zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vec mu vráti na ďalšie konanie.

35. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti namietal, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu a pri rozhodovaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, (§ 440 ods. 1 písm. f/, g/ a h/ SSP).

36. Výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou (článok 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky). V právnej praxi preto môže v činnosti orgánov aplikujúcich právo dochádzať k situácii, že prameň práva, ktorý je vo formálnom súlade s ústavou nie je interpretovaný ústavne konformným spôsobom, pričom orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 7 Ústavy SR) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva a Európskej únie.

37. Z vyššie citovanej ústavnej úpravy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musia byť v súlade s ústavou. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov. Obsah zákonnej právnej normy nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je podmienkou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu.

38. Zmyslom a účelom zákona o nelegálnej práci je vymedziť nelegálnu prácu a nelegálne zamestnávanie, ustanoviť zákaz ich vykonávania, zabezpečiť výkon kontroly a ustanoviť postih v prípade porušenia zákazu vykonávania nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania. Cieľom je chrániť nielen spoločnosť pred nelegálnou prácou a nelegálnym zamestnávaním jej odhaľovaním a postihovaním v prípadoch, kedy dochádza zo strany zamestnávateľov k snahe ušetriť náklady na pracovnú silu spojenú s daňovými a odvodovými povinnosťami zamestnanca a zo strany zamestnancov k snahe o získanie nezdaneného príjmu bez splnenia odvodových povinností, ale aj chrániť fyzické osoby, pre ktoré nelegálna práca prináša sociálnu neistotu.

39. V prejednávanej veci došlo sťažovateľom k spáchaniu skutku - správneho deliktu na úseku porušenia predpisov o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní tým, že si včasne nesplnil povinnosť prihlásenia zamestnankyne do evidencie Sociálnej poisťovne podľa § 231 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom poistení. Z tohto hľadiska je dôležité posúdiť časový moment spáchania správneho deliktu vo vzťahu k uloženiu sankcie za tento správny delikt pod vplyvom zmeny právnej úpravy. Z vyššie popísaných skutočností vyplýva, že sťažovateľ odo dňa 05.05.2014 do 12.05.2014 (spolu sedem dní) využíval závislú prácu fyzickej osoby - zamestnankyne, vedúcej prevádzky, s ktorou mal uzatvorený pracovnoprávny vzťah na základe pracovnej zmluvy zo dňa 29.04.2014 bez toho, aby vykonal jej prihlásenie do evidencie Sociálnej poisťovne. Sťažovateľ ju do evidencie Sociálnej poisťovne prihlásil až 12.05.2014. Inšpekcia bola u sťažovateľa vykonaná dňa 16.12.2015, t.j. po nahlásení zamestnankyne do evidencie Sociálnej poisťovne.

40. Kasačný súd ako kľúčový argument sťažovateľa považoval skutočnosť, že s účinnosťou od 01.01.2018 došlo zákonom č. 294/2017 Z.z. k novelizácii znenia § 2 ods. 2 písm. b/ zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní, ktorý zaviedol zmenu spočívajúcu v možnosti prihlásenia zamestnanca do evidencie Sociálnej poisťovne v lehote siedmich dní odo dňa začatia výkonu práce. Zamestnávateľ je v zmysle tejto novely zákona o nelegálnej práci povinný splniť si prihlasovaciu povinnosť v lehote siedmich dní od uplynutia lehoty na splnenie povinnosti podľa § 231 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom poistení, najneskôr však do začatia výkonu kontroly nelegálneho zamestnávania začatej pred uplynutím tejto sedemdňovej lehoty. To znamená, že ak kontrolný orgán vykoná inšpekciu po uplynutí siedmich dní od kedy zamestnanec začal vykonávať svoju činnosť a

zistí, že zamestnávateľ si ešte nesplnil prihlasovaciu povinnosť, konštatuje nelegálne zamestnávanie. Ak si však zamestnávateľ splní oznamovaciu povinnosť v lehote uvedených siedmich dní a stihne tak spraviť pred výkonom kontroly, kontrolný orgán nemôže konštatovať nelegálne zamestnávanie

41. V posudzovanej právnej veci, pracovný pomer zamestnankyne sťažovateľa vznikol 05.05.2014 a do evidencie Sociálnej poisťovne ju sťažovateľ prihlásil 12.05.2014, teda sťažovateľ si povinnosť podľa § 2 ods. 2. písm. b/ zákona o nelegálnej práci v znení účinnom od 01.01.2018 v lehote siedmich dní splnil.

42. Kasačný súd dospel k záveru, že neskoršia platná právna úprava obsiahnutá v ust. § 2 ods. 2 písm. b/ zákona o nelegálnej práci v znení novely zákonom č. 294/2017 účinného od 01.01.2018, je pre sťažovateľa, ktorý sa dopustil správneho deliktu priaznivejšia, pretože obsahuje určitú liberáciu vo vzťahu k tým zamestnávateľom, ktorí si splnili prihlasovaciu povinnosť v lehote siedmich dní od uplynutia lehoty na splnenie povinnosti podľa § 231 ods. 1 písm. c/ zákona o sociálnom poistení, najneskôr však do začatia výkonu kontroly nelegálneho zamestnávania začatej pred uplynutím tejto sedemdnovej lehoty.

43. V tejto súvislosti kasačný súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 6Asan/9/2017 zo dňa 21.02.2018, zverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR, nelegálna práca a nelegálne zamestnávanie, hoci by bolo i preukázateľne zistené inšpektorátom práce v čase výkonu inšpekcie, ako i v čase rozhodovania správneho orgánu o uložení sankcie za správny delikt, avšak ak v čase rozhodovania správneho súdu už nie je konanie sťažovateľa deliktuálnym konaním, a to vzhľadom na novšiu priaznivejšiu úpravu pre sťažovateľa ako páchatel'a, ktorá dekriminalizovala jeho deliktuálne správanie, musí na túto skutočnosť správny súd prihliadnuť ex lege, hoci túto skutočnosť sťažovateľ vôbec nenamieta. Ide tu o rešpektovanie princípov správneho trestania a aplikáciu inštitútu nepravej retroaktivity, ktorá je prípustná, ak je v prospech páchatel'a, ktoré skutočnosti vyplývajú z článku 50 ods. 6 Ústavy SR, ako i z príslušných medzinárodných dokumentov. Uvedené rozhodnutie spolu s ďalšími rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR (napr. sp. zn. 8Sžo/2/2016, sp. zn. 4Asan/1/2018, sp. zn. 4Asan/2/2019) predstavuje konštantnú judikatúru v tejto právnej otázke.

44. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky opierajúc sa o vyššie uvedené skutočnosti po preskúmaní napadnutého rozsudku Krajského súdu v Trnave v spojitosti s rozhodnutiami správnych orgánov oboch stupňov v medziach kasačnej sťažnosti dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutie Krajského súdu v Trnave je potrebné zmeniť v zmysle § 462 ods. 2 SSP tak, že zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vec mu vráti na ďalšie konanie. Žalovaný správny orgán sa musí nanovo vysporiadať s novou právnou úpravou - rešpektovať princípy správneho trestania. V čase rozhodovania kasačného súdu, ako to vyplýva zo skutkových okolností prípadu, nie je konanie sťažovateľa už porušením právnej povinnosti, a to vzhľadom na novšiu priaznivejšiu úpravu pre sťažovateľa. Žalovaný je pri svojom rozhodovaní v zmysle § 469 SSP viazaný právnym názorom kasačného súdu.

45. O náhrade trov konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 a 2 SSP v spojení s § 167 ods. 1 veta prvá SSP tak, že sťažovateľovi, ktorý bol v konaní úspešný, priznal nárok na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania na krajskom a kasačnom súde. O výške náhrady trov konania rozhodne krajský súd podľa § 175 ods. 2 SSP samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

46. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0 (§ 139 ods. 4 SSP v spojení s ustanovením § 463 SSP).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

